

บทคัดย่อ

บ้านแม่อมะ และบ้านขุนแม่เหว่ย (แม่ป้อคี) เป็นหมู่บ้านชาวปกากะญอที่ยังคงรูปแบบการใช้พื้นที่แบบดั้งเดิมด้วยการทำไร่หมุนเวียน แต่ด้วยข้อจำกัดเรื่องสิทธิในพื้นที่ทำกินจึงทำให้ชุมชนต้องการสร้างความชัดเจนให้เกิดขึ้นกับพื้นที่ที่ได้ใช้ประโยชน์ งานวิจัยนี้จึงมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาศักยภาพ และองค์ความรู้ในการจัดการทรัพยากรในพื้นที่ชุมชนตามภูมิปัญญาปกากะญอ และศึกษากระบวนการสร้างความร่วมมือในการจัดการทรัพยากรกับหน่วยงานของรัฐและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง โดยได้เก็บข้อมูลพื้นฐานของชุมชน การจัดการพื้นที่ที่ตามภูมิปัญญา ประกอบด้วยการทำการเกษตรแบบไร่หมุนเวียนตามภูมิปัญญา กระบวนการสร้างความร่วมมือกับหน่วยงานรัฐ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และเครือข่ายชุมชนปกากะญอ และการจัดทำแผนที่พื้นที่ชุมชนโดยใช้พิกัดในระบบจีพีเอส นอกจากนี้ที่วิจัยยังได้รับการพัฒนาทักษะการวิจัย การเรียนรู้การพัฒนาโจทย์วิจัย การบริหารจัดการโครงการวิจัย การเขียนโครงการวิจัย การวิเคราะห์ผลกระทบการพัฒนา เครื่องมือการเก็บข้อมูลความรู้พื้นฐานนิเวศวัฒนธรรมและเศรษฐกิจสร้างสรรค์ทักษะการวิเคราะห์แบบเชื่อมโยง การเขียนรายงานความก้าวหน้าเทคนิคและเครื่องมือในการนำเสนอ และการศึกษาดูงานพื้นที่อื่นที่เกี่ยวข้อง เป็นต้น ผลการศึกษาด้านศักยภาพ และองค์ความรู้ในการจัดการทรัพยากรในพื้นที่ชุมชน ได้แก่ ข้อมูลประวัติหมู่บ้าน ที่ตั้งอาณาเขต ประชากรในชุมชน การปกครองในชุมชน และความเชื่อศาสนาของชุมชน ซึ่งจะเห็นได้ว่าบ้านแม่อมะและบ้านขุนแม่เหว่ย เป็นหมู่บ้านปกากะญอที่มีการตั้งถิ่นฐานมาอย่างยาวนาน มีการย้ายหมุนเวียนในพื้นที่เขตหมู่บ้าน ตามการทำเกษตรกรรมไร่หมุนเวียน การแบ่งพื้นที่ตามภูมิปัญญาปกากะญอ เป็นการแบ่งพื้นที่ตามภูมิปัญญาปกากะญอนั้นสามารถแบ่งออกได้เป็น 2 ส่วน คือ พื้นที่ทำกิน และพื้นที่ป่า พื้นที่ทำกินนั้นส่วนใหญ่จะเป็นพื้นที่การทำเกษตรกรรมแบบไร่หมุนเวียน มีสวนพริกที่ทำข้าวไร่หมุนเวียน จากข้อมูลสะท้อนให้เห็นถึงความต้องการนำเสนอข้อมูลที่แสดงให้เห็นถึงศักยภาพ องค์ความรู้ ภูมิปัญญาในจัดระบบการจัดการทรัพยากรสิ่งแวดล้อมในพื้นที่ชุมชนของตนเอง สามารถนำไปใช้สื่อสารต่อคนภายนอกชุมชน ใช้ข้อมูลเป็นเครื่องมือสำคัญในการสร้างความร่วมมือกับหน่วยงาน ภาครัฐที่เกี่ยวข้องได้ต่อไป